

Regional plan for klima energi og miljø – høringsuttalelse fra Venstre

Klima og naturmangfold

Venstre har som utgangspunkt at naturen både har en egenverdi og en nytteverdi. Det betyr at vi må verne mer natur enn vi gjør i dag, både på land og til havs. Norge skal ha en nullvisjon for tap av naturmangfold og Venstre vil verne minst 30 prosent av all norsk natur. Venstre vil etablere flere nasjonalparker, utvide vernet av våtmarksområder og andre sårbare naturtyper og verne 10 prosent av skogen i løpet av ti år. Vi ønsker at utbygging i naturen skal kompenseres ved at andre arealer tilbakeføres til naturen. Venstre vil at fylkeskommunene skal bygge opp en oversikt over områder som kan tilbakeføres. Venstre vil bevare de grønne beltene mellom ulike naturområder. For å sikre et størst mulig biologisk mangfold er det viktig å sikre større sammenhengende naturområder, og at vi ikke belaster dem for mye, herunder lysbelastning. Venstre vil derfor definere og begrense lysforurensning i kommunale, regionale og nasjonale planer. Elver og bekker må tas vare på og restaureres for å opprettholde naturverdiene og sikre de naturlige flomveiene i et våtere og villere klima. Venstre ser også behovet for å bevare mer natur nær byområdene. Dette er natur mange kan nyte godt av og det bør derfor opprettes nasjonale urbane byparker der naturen og naturopplevelsene blir ivaretatt. Venstre ser behovet for å sette i verk nasjonale og lokale tiltak mot fremmede arter. Kontrollen med kommersiell import av levende dyre- og plantemateriale må styrkes for å redusere innførselen av organismer som kan ødelegge naturmangfoldet vårt.

Miljø

Innlandet står foran store omstillinger for å redusere våre utslipp av klimagasser.

Prognosen viser at Innlandet nå ligger an til en reduksjon av våre klimagassutslipp på **kun 17 %** i 2030. Det er langt unna klimamålet for Innlandet som er en **50 %** reduksjon og det betyr at vi må sørge for et taktskifte for å nå vårt mål. I klimabudsjettet for 2023-2026 går det fram at det i denne perioden vil bli iverksatt 23 klimareduserende tiltak som er et skritt i riktig retning, men dette er likevel ikke nok. Dagens klimatiltak finansieres hovedsakelig med midler fra klimafondet og ordinære driftsmidler. Venstre vil ta til orde for at vi i større grad framover også bruker internasjonalt samarbeid

til å etablere eller delta i prosjekter som kan bidra til å kutte våre utslipp. Det pågår 6 interreg-prosjekter og 6 Horisont 2020 prosjekter som alle direkte eller indirekte kunne bidratt til å kutte våre utslipp som for eksempler: «EFFECT4buildings» som utvikler og tester ulike verktøy og modeller for økt energieffektivitet i offentlige bygg og «Leancon» som fremmer bruk av utslippsfrie kjøretøy og arbeidsmaskiner.

Energi

Venstre vil at Norge skal produsere og utvikle mer fornybar energi og grønn teknologi. Det kutter utslipp og skaper nye grønne arbeidsplasser. Venstre ser også behovet for bedre rammevilkårene for vannkraftverk. Norge har fremdeles et ubrukt vannkraftpotensiale, og vi vil at det skal bli mer lønnsomt å oppgradere eksisterende kraftstasjoner uten store naturinngrep, men vil ikke åpne for utbygging i varig vernede vassdrag. Energieffektivisering er et viktig klima- og miljøtiltak. Venstre vil forsterke innsatsen og gjennomføre energiøkonomiserende (ENØK-)tiltak til- svarende 10 TWh innen 2030. Vi vil tilpasse det norske regelverket for fornybar energi, slik at det blir enklere å bli plusskunde og selge overskudd av egenprodusert energi til andre brukere. Husholdningene er viktige bidragsytere til redusert strømforbruk og økt strømproduksjon, for eksempel med solceller. Solenergi er viktig for lokal energiforsyning og en sentral fornybar energikilde i verden. Bioenergi vil fortsatt spille en avgjørende rolle i overgangen til fornybarsamfunnet, blant annet i fjernvarmeverk, på gårds- bruk og i private boliger. Vindkraft er en viktig fornybar energikilde der Norge har særlig gode ressurser på land og til havs. Havvind gir store muligheter som vi vil satse videre på, men det er behov for offentlige midler i startfasen. Vindkraft kan også ha negative konsekvenser og må ikke komme i konflikt med viktige naturverdier og bør hovedsakelig skje der det allerede er gjort større inngrep som langs veier, på industriområder etc. Utbyggingen må også ta hensyn til natur, urfolks rettigheter, fiske, dyreliv og behovene til lokalbefolkningen, som må kompenseres. På land må det være en plan for tilbakeføring av områdene til natur. Utbyggingen må ta hensyn til samiske interesser og lokaldemokratiet. Venstre støtter forslaget om å utrede kjernekraft som en del av vår energimiks. Venstre mener at vertskommunene må ta et større ansvar for energiforsyningen i sitt område i forbindelse med utbygging av kraftkrevende virksomhet.

Andre tiltak

Offentlig innkjøp vil være et sentralt virkemiddel også framover innenfor klima, miljø og energifeltet.

Venstre stiller seg bak kravet om å bygge opp enda mer kompetanse på hvordan dette skal vektlegges i offentlige innkjøp.

Det må skje en bedre samordning av bolig, areal og transportplanleggingen (SMAT) i Innlandet. «Smat» var en fylkesdelplan som ble etablert i 1996 og viste seg som et godt virkemiddel for å samordne arealbruken for de 4 kommunene på Hedemarken, med økt fokus på jordvern og med mer utbygging langs kollektivknutepunkter etc. Venstre ser behovet for en tilsvarende samordning i fylkets 10 regioner og kan evt. erstattes med kommunesammenslåinger for å få en større samordning av arealbruken til bolig, næring, transport og friluftsarealer.

Innlandet er landets største hyttefylke med ca 90.000 fritidsboliger. Venstre ser behovet for en mer restriktiv hyttebygging og ønsker at det nye fylkestinget vedtar en ny regional plan som kan belyse hva hyttebygging betyr når det gjelder klima, miljø og energibruk, jfr Lom kommune som nylig la et hytteprosjekt på is med den begrunnelsen at tida kanskje er inne for å satse på andre prosjekter enn å bygge ned stadig flere og større områder til hyttebygging. Venstre støtter planens forslag om at det i framtida må lages arealregnskap for å unngå en «bit-for bit» nedbygging. Det samme gjelder for det som omtales som «naturregnskap». Det vil synliggjøre økosystemenes bidrag til ulike deler av nasjonaløkonomien.

Innlandet er landets største jordbruksfylke og får en sentral rolle i det grønne skiftet. Innlandet fylkeskommune må støtte opp under «Landbrukets klimaplan» der hvor fylkeskommunen har en rolle og kan bidra. Klimaplanen inneholder en rekke tiltak for å få ned landbrukets utslipp med alt fra avlstilltak med utvelgelse av dyr med lavest utslipp og til tiltak innenfor transport og bruk av gjødsel med mer.

Innlandet har mange og store vassdrag som utgjør en stor flomfare og faren er økende. Venstre støtter forslaget om mer fokus på «blå-grønne» løsninger og flere åpne bekker.

Oppfølging av planen

Det opplyses at planen skal følges opp gjennom det regionale partnerskapet består av samarbeid med mange eksterne virksomheter. Venstre reiser spørsmål ved hvorfor faglagene i jordbruket ikke er med i det regionale

partnerskapet. Næringa er helt sentral i gjennomføringen av klima, miljø og energiltak og er dessuten en stor grunneier, jfr arealbruken.